

MIENT JAN FABER

DE MACHIAVELLI VAN DE VREDE

HP

19 maart 1983 nr11 prijs f.3,60 incl btw

pop: the simple minds

de affaire daudt: het laatste bedrijf

Is de Regionale Omroep Zuid te links?

Fremdkörper in het Limburgse. Of: hoe de plaatselijke notabelen de emancipatie van een radio-omroep willen tegengaan.

Sjeng Kremers, sinds 1977 gouverneur van Limburg, verschilt in één opzicht van andere traditionele KVP'ers: hij weet van aanpakken. En als het dan verkeerd uitpakt, wenst hij het goed te verpakken. Hij is er dan ook altijd op uit geweest de ontlukende emancipatie van de Limburgse pers te onderdrukken.

In een uitzending van de Regionale Omroep Zuid (ROZ) verkondigde hij ooit zijn bezwaren tegen de 'kritische' berichtgeving: „De Limburgse pers is verantwoordelijk voor het beeld dat er elders bestaat van het functioneren van het Limburgse bedrijfsleven. De landelijke pers ontleent dat beeld aan de provinciale pers, daar ben ik van overtuigd. Het is een beeld van sluitingen, ziekteverzuim en drankmisbruik. Dat beeld moet veranderen.” De plaatselijke pers zou Limburg moeten promoten. Als de Limburgers weer in hun provincie zouden geloven, zou het weer goed gaan. Hij eiste 'positieve journalistiek'.

De plaatselijke Commissaris van de Koningin somde tien punten op waar hij positieve journalistiek op zijn plaats geacht had. Daaronder de komst van munitie-opslagplaatsen, de uitbreiding van vliegveld Beek en de vestiging van Schaesbergs paardenrenbaan, een onderonsje tussen de heren Van der Stee en Melchior. De ROZ, die altijd kritische geluiden laat horen, zeker als het gaat om de Limburg Promotion van Kremers, is voor de gouverneur altijd een 'Fremdkörper' in het Limburgse geweest. Voor hen, en niet voor gezagsgetrouwe bladen als De Limburger, was de uitspraak van Kremers dan ook bedoeld.

Omroepwet

De ROZ is een zogenaamde 47A-omroep. De programmaraad wordt samengesteld uit mensen uit de regio en het geheel valt onder het NOS-bestuur. De vroegere RONO was ook zo'n omroep. Nu is deze gesplitst in Radio Noord, Radio Oost en Radio Friesland. Alle drie vallen ze onder de NOS.

In de omroepwet is echter ook nog een andere mogelijkheid opengelaten. De zogenaamde 47B-omroep. Dat is een omroep die opgericht en bestuurd wordt door regionale, cultureel representatieve organisaties. Deze omroepen staan helemaal los van de NOS. Niet alleen het bestuur is in eigen

handen, ook studio's en faciliteiten zijn in eigen beheer. Beide soorten omroepen worden gefinancierd uit de (landelijke) pot kijk- en luistergeld. Voorbeelden van 47B-omroepen zijn Radio STAD, de Stichting Radio Omroep Brabant en, sinds kort, Radio Rijnmond.

Armand Sliepen, directeur van de ROZ: „Al jaren wordt er nu gepraat over een nieuwe, nog op te zetten mogelijkheid. In de wandelgangen heet dat 47C. Het nadeel van een omroep onder de NOS is, dat inderdaad alles vanuit Hilversum geregeld moet worden. Maar het grote nadeel van een zelfstandige omroep is, dat ze werkelijk alles zelf moeten doen. Juridische zaken, auteursrechten, noem maar op. Bovendien kan een omroep als de Brabantse bijvoorbeeld nooit een popconcert opnemen. Daar hebben ze de faciliteiten niet voor. Wij bellen dan gewoon even naar Hilversum.

„De bedoeling van (NOS-voorzitter) Eric Jurgens was en is, de nadelen van beide structuren op te lossen door een nieuwe structuur te maken, de 47C. De omroepen vormen een federatie, die mensen kan afvaardigen naar het NOS-bestuur. Programmaraad en een bestuur komen uit de regio.”

Sinds '79 speelt er echter nog iets anders in Den Haag. Er moet een medianota komen. Minister Gardeniers haalde het niet, Van der Louw wilde van alles veranderen maar haalde het niet, De Boer mocht het niet, maar nu schijnt het er eindelijk van te komen. Een concept circuleert al enige tijd in hoge ambtenarenkringen en over twee weken moet de discussie een aanvang nemen.

Belangrijke wens van zowel Gardeniers als Brinkman was decentralisatie. En dan niet zo zeer bestuurlijk, als wel financieel. Rijks-overheidstaken afgeven aan de lagere overheid, zonder uitbreiding van de middelen van die lagere overheid. Bezuinigen heet dat.

In '79 stuurde minister Gardeniers de Beleidsbrief Regionale Omroep aan de verschillende colleges van Gedeputeerde Staten. De Limburgse bestuurders juichten de decentralisatie toe, maar vroegen wel om financiële compensatie. Hun belangrijkste probleem stond aan het eind van de brief: „Ook is voorshands niet duidelijk wat de

mede-verantwoordelijkheid van de lagere overheden buiten de financiële inbreng inhoudt. Dit betreft meer in het bijzonder de mede-verantwoordelijkheid voor de bestuurlijke en programmatische aspecten.”

Eenzijdig

Op 25 februari 1981 werd de SROL, de Stichting Radio Omroep Limburg, opgericht. Initiatiefnemers waren, al veel eerder, de heren Huys en Dobbelstein. Huys was destijds voorzitter van de Limburgse Land en Tuinbouw Bond, Dobbelstein is directeur van de Culturele Raad Limburg. Zijn hekel aan de ROZ dateert toch zeker van '76. In ieder geval vanaf die tijd kregen zijn ondergeschikten steeds als eerste opdracht, om in door de provincie betaalde tijd alle wettelijke mogelijkheden te onderzoeken om de ROZ zo snel mogelijk uit de ether te krijgen. Daarnaast moesten ze materiaal verzamelen waarin de ROZ duidelijk eenzijdig was geweest in haar berichtgeving.

Drie andere belangrijke figuren in de SROL waren de heren Dittrich, Parren en Oomen. Dittrich, CDA-burgemeester van Meerlo-Wansum, was een jaar eerder opgestapt als voorzitter van de programmaraad van de ROZ. De programma's zouden slechts acties en nog eens acties oproepen, en waren niet alleen te links, maar zelfs marxistisch. Dittrich werd als deskundige aangesteld bij de SROL.

Parren en Oomen waren het met hem eens: de programmaraad moest het voor het zeggen hebben en niet de journalisten. Zij werden lid van de SROL, maar bleven tevens in de programmaraad van ROZ zitten. Nadat deze dubbelfuncties bekend werden, stapte Parren op bij de ROZ. Oomen daarentegen stelde zich zelfs kandidaat voor een nieuwe zittingsperiode van vier jaar.

Al eerder was Oomen betrokken geweest bij de oprichting van een 47B-omroep. Begin jaren zeventig hielp hij de Stichting Radio Omroep Brabant oprichten. Zijn plan om zowel in Brabant als in Limburg te gaan uitzenden werd door de ROZ afgewezen. Na zijn overstap naar de ROZ zijn die plannen niet verdwenen. Integendeel. Intussen droomde hij van interregionale radio en tv, op commerciële basis. Die plan-

nen zijn inmiddels integraal overgenomen door de SROL. Oomen, van huis uit architect, is de echtgenoot van het CDA-Tweede Kamerlid Ria Oomen. Sjeng Kremers, Til Gardeniers en Ria Oomen kennen elkaar en elkaars ideeën uit de tijd toen ze gedrieën deel uitmaakten van de commissie van uitgangspunten die het beginselprogramma voor het CDA moest samenstellen.

Aanvraag

Een 47B-omroep is juridisch volkomen ge-

moeten gaan financieren, mogen zij ook beslissen welke omroep er gaat komen en of de oude omroep mag blijven. Limburg heeft inmiddels duidelijk gemaakt hoe zij met die beslissingsbevoegdheid om wenst te gaan.

In '81 werd tot tweemaal toe de SROL voorzien van het stempel representatief, terwijl hetzelfde college een paar maanden eerder de programmaraad van de ROZ een identiek keurmerk verschaft. De programmaraad van de SROL is echter allesbehalve representatief. Met elf van de twin-

De provincie moet het voor het zeggen krijgen. Dat vindt SROL-voorzitter Hoogland, en dat vindt de provincie. Wellicht dat dat de SROL representatief maakt. En hoewel de SROL dank zij ideoloog Oomen grootse plannen heeft en zelfs op de satelliet wil, heeft zij, getuige een interview met Jan Hoen zaterdag jongsteleden, nog geen enkel idee hoe ook maar één programma te vullen. Pieter Beek, programmaleider van de ROZ: „Ik kan daar behoorlijk kwaad om worden. Het zijn een stelletje goedwillende amateurs. Ten eerste hebben ze na twee jaar nog niks af, ten tweede denken ze dat zij de radioprogramma's mogen invullen. Ik vind dat niet alleen naïef, maar zelfs schandalig. Bovendien denk ik dat ze er helemaal niet toe in staat zijn. De kennis is helemaal niet aanwezig en de programmaraad vormt alles behalve een eenheid. Terwijl het volgens hun manier van denken toch heel eenvoudig zou moeten zijn. Binnen een half uur heb ik het programma zoals zij het willen voor de hele week in elkaar gedraaid. Kunnen ze iedere week onveranderd uitzenden. Krijgen ze gegarandeerd drie keer zoveel luisteraars.”

Misvattingen

Gedurende heel '82 organiseert de NOS besprekingen tussen ROZ en SROL. De misvattingen zijn niet van de lucht. De NOS wil de partijen samen brengen: de ROZ moet blijven bestaan, maar er kan wel een bestuur in de regio komen. Niets daarvan, zegt de SROL. Wij willen alles of niets. En er is maar plaats voor één omroep in Limburg. Beleidsambtenaar Reinold van WVC spreekt inmiddels van de prioriteit die GS stelt aan de SROL boven de ROZ. En dit 'misverstand' zal verder het eeuwige leven leiden. Met als hoogtepunt natuurlijk het werkbezoek van afgelopen donderdag. Brinkman: „Ik heb geconstateerd dat het provinciaal bestuur vasthoudt aan de gedachte dat de SROL toch de zendmachtiging zal moeten krijgen; in mijn beleid weegt het advies van een provinciaal bestuur zeer zwaar en daarom heb ik gezegd dat ik voorlopig van oordeel ben dat inderdaad de SROL die zendmachtiging moet krijgen.” Dank zij Brinkmans formulering weet Limburg, na twee jaar, eindelijk waar het aan toe is. De provincie vindt dat de ROZ moet verdwijnen.

Armand Sliepen, directeur van de ROZ: „We zijn echt verbijsterd. Je gaat ervan uit dat de normale procedure gevolgd wordt. Er is nog een medianota, als die er is moet die door de Tweede Kamer behandeld worden, en er moet nog advies komen van de Omroepraad.”

Han Mulder, woordvoerder van WVC: „De minister loopt inderdaad vooruit op de medianota, maar de grote lijnen daarvan worden over twee weken al besproken. En dat advies van de omroepraad, ten eerste is dat niet bindend, en ten tweede zal dat een zeer gerichte adviesaanvraag zijn, in de trant van, ik wil de SROL de machtiging geven. Kijk, de ambtenaren wikken, maar de minister beschikt.”

Frank Bokern

John Baan

Armand Sliepen: 'Wij zijn echt verbijsterd'

lijkwaardig aan een 47A-omroep. In provincies waar van oudsher al een 'regionale' is, kan in principe iedereen een aanvraag indienen op grond van artikel 47B. Enige vereiste is, dat GS de nieuwe omroep goed moet keuren, ze moet representatief zijn. Wat er daarna moet gebeuren laat de omroepwet geheel open. De vroegere minister van CRM, Gardeniers, en nu Brinkman, die haar ideeën over lijkt te nemen, zijn daar duidelijk in. Aangezien de provincies de omroepen

tig zetels is iets niet in de haak. Dat varieert van vacatures voor de FNV, de PvdA en D'66, die nooit vervuld zullen worden, van organisaties die onder valse voorwendselen zijn binnengehaald, tot de vreemde zaak dat voorzitter Jan Hoen, CDA-wethouder in Maastricht, met zijn aanmeldingsbrief voor de ROZ-raad 'als gevolg van een misverstand' bij de SROL terecht kwam. De representativiteit van het bestuur is ook niet mis. Voor het overgrote deel bestaat het uit CDA'ers, die allemaal wel erg notabel zijn.